

Høgskolen i Telemark

SLUTTPRØVE

2112 SPRÅKET I UTVIKLING OG VARIASJON

14.05.2009

Tid:	5 timar
Målform:	Nynorsk
Sidetal:	5 inkludert framside
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Kandidaten skal svare på begge dei to oppgåvene. Under oppgåve 1 vel kandidaten eitt av to alternativ. Oppgåve 1 tel 2/3, oppgåve 2 tel 1/3. Det krevst ståkarakter på begge oppgåvene for å få ståkarakter på sluttprøva.
Vedlegg:	3 sider

Eksamensresultata blir offentleggjort på nettet, via Arena høgskole. I tillegg finn du eksamensresultatlistene på utsida av eksamenskontoret. Desse listene opplyser berre kandidatnummer og karakter, så hugs kandidatnummeret ditt frå eksamen.

Avdeling for allmennvitenskaplege fag.

Oppgåve 1 (tel 2/3)

Anten

Gjer greie for hovudlinjene frå 1907 til i dag for utviklinga av den språkforma vi no kallar bokmål.

Kommenter deretter språket i det vedlagde tekstutdraget i høve til gjeldande bokmålsrettskriving. Inkluder ein kommentar til talemålsformer i teksten. Kva for eit målføreområde peikar talemålsformene mot?

Vedlegg 1, ukjend tekst (frå Per Petterson: *Ekkoland* (1989))

eller

Vedlagt finn du utdrag frå ein samtale mellom tre ungdommar. Dei er alle 19 år, og fødte og oppvaksne på Gran på Hadeland. Gjer greie for den språklege variasjonen som kjem til syne i teksten, og drøft moglege årsaker til variasjonen, ut frå ei sosiolingvistisk tilnærming.

Vedlegg 2, kjend tekst

Oppgåve 2 (tel 1/3)

Forklar skilnaden mellom *grammatikkbasert*, *situasjonsbasert* og *funksjonsbasert* andrespråksundervisning.

Gi deretter ein mellomspråksanalyse av den vedlagde teksten, skriven av ei jente i 2. klasse med tyrkisk som morsmål.

Vedlegg 3, kjend tekst; kort omtale av tyrkisk

1 Han våkna første morran og krøyp ned til fot-
enden av senga. Derfra måtte han hoppe over Gry
3 som lå på en madrass på golvet. I år var hun for stor
til å ligge i midten sammen med Arvid sa hun, og
5 det var riktig, hun var snart fjorten, skulle begynne
på realskolen til høsten og hadde fått veldig lange
7 bein.

9 Han tok sats, hoppa og suste inn i stua, snubla
i den høye dørterskelen og landa langflat på ett av
bestemors knytetepper.

11 - Hælvete! fréste han da albuen smalt mot golvet
og han så opp og der sto bestefar med et slags smil
13 under barten.

- Ska'du med? sa han og Arvid nikka, for det var
15 det han ville.

De gikk stille ned trappa og inn i butikken. Sola
17 sto skrått inn gjennom vinduene, det lyste og blinka

og alt var sjokkerende hvitt. Arvid glippa med øya
19 og lente seg over kanten til kjøledisken og begynte
å plukke flasker. De sto i vann til halsen, det gnurte

21 mot magan og var iskaldt, han grøsste og da hørte
han bestemor grine bak den stengte døra til Akva-

23 riet. Han så på bestefar, men bestefar trakk irritert
på skuldra og forsvant ut gjennom døra med ei kasse

25 skinnende melkeflasker i nevene.

[...]

Bestefar stirra på han og begynte å le, han lo så
27 han måtte lene seg på varesykkelen, han glante opp
i lufta og skratta og så lukka han øya, tok av seg

29 brillene og tørka seg i ansiktet, så fært lo han.

Vedlegg 2

V. 1 Vilde: Je kjæm tæll å gå på døenna fæsten, je. Å je trur at dom flæste vil kamma, i
2 hvert fall alle dom je har prate ve. Det eneste je har hørt, er at a' Mari og n' Sindre
3 itte har 'anledning tæll å vara mæ. Dom dræg visst bort akkurat den hæLja.

A. 1 Are: Ja, jæi synes også at dette høres morsomt ut, så jæi kamma så sant jæi kan.
2 Men det kan være at vi skal spille en kon'sert den week-enden, og da blir det ikke så
3 lett. Jæi snakker med Pål og de andre neste uke; tror de vet hvordan pro'grammet vårt
4 er i den peri'oden.

I. 1 Ingrid: At dere gidder! Alle dem treiginga som kamma dit, a gitt! Nei, det otter
2 jæ'kke, altså. Det må da værre andre morsommere ting å gjørra ei slik hæLg! Forres-
3 ten prata jæi med a' Tone og gjengen, og dem hadde ikke tenkt å gå, altså. 'Antake-
4 ligvis finner vi på noe kult i by'n.

---

1. Yak skal leke gosen og reven kanse vi kan rese til
2. turkiya. Eler skal vi vere i norge kanse vi kan go
3. til busøk. Kanse yak skal lave burøde de er beste yg liker
4. o yøre de er o lave berø. Yak skal se på bøker. Der o yøre
5. o site i girese. Der ose i baneteve kanse vi
6. kan leke. Hayen komer kan vi leke.
7. Else kan vi lave telt i gon o site Vi kan hente
8. mat til o sipise. lave lekene før der gøy o lave
9. lekser eler kan jeg teyne kos og reven

Kort omtale av tyrkisk

Slektskapstilhøvet til andre språk er uavklara (tidlegare gruppert saman med bl.a. finsk og samisk). Latinsk alfabet sidan 1928 (før: arabisk).

Syntaks:

- SOV (men kan fråvikast for å markere tema/rema)
- leddsetningar er lite brukte (jf. om infinittkonstruksjonar nedanfor)
- preposisjonar finst ikkje, derimot postposisjonar
- subjekt blir ofte utelate (sidan verbet har personbøying)
- ikkje indirekte tale

Morfologi:

- sterkt syntetisk språk, og segmenterbare morfem
- substantiv har kategoriar for kasus, eigartilhøve, tal - ikkje for bunden/ ubunden form
- adjektiv blir ikkje samsvarsbøygde
- personleg pronomer blir bøygd i kasus, men ikkje kjønn (o "han/ho/det")
- verb: kategoriar for tempus, aspekt, person; vidare for om handlinga er sjølvopplevd eller referert; infinitte former (partisipp, infinitivar) blir brukte tilsvarande leddsetningar

Uttale:

- 8 vokalfonem: manglar /æ/ og /u/, til gjengjeld <ü> (bakre, trong, urunda)
- distinktiv (tydingsskiljande) konsonantlengd; vokallengd er uviktig
- vokalharmoni: kvaliteten på endingsvok. avheng av kvaliteten på vok. i stammen
- stavingsstruktur: berre éin konsonant framfor vokalen. Lånord med konsonantgruppe får vokal (vokalharmonisk) framfor eller inni kons.gruppa